

## СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

## XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

II РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 33

София, четвъртък 26 януарий

1933 г.

## 38. заседание

Вторникъ, 24 януарий 1933 година

(Открито отъ подпредседателя Н. Шоповъ въ 16 ч. и 35 м.)

## СЪДЪРЖАНИЕ:

Стр.

Стр.

Отпуски, разрешени на народни представители . . . 817

## Законопроекти:

- 1) за допълнение закона за търговията съвъншни платежни срдѣства. (Съобщение) . . . . . 818
- 2) за облекчение на общинитѣ (Първо четене — продължение разискванията и приемане) . . . 818
- 3) за опрощаване заемитѣ, отпустнати отъ Българската земеделѣска банка, подъ гаранция на държавата, за военноинвалидитѣ, изгубили 100% работоспособность. (Първо и второ четене) . . 827

Предложение за одобрение постановления на Министерския съветъ: VI-то, взето въ заседанието му на 22.IX.1932 г., протоколъ № 75, VII-то, взето въ заседанието му на 30.IX.1932 г., протоколъ № 79, VIII-то, IX-то и X-то, взети въ заседанието му на 18.X.1932 г., протоколъ № 85. (Съобщение) . 818

Съобщение (устно) отъ народния представител С. Димитровъ, че народниятъ представител Христо Трайковъ е убитъ въ града, на улици „Дунавъ“ и „Стара-планина“, и протестиране отъ името на работ. парл. група за това убийство . 826

Случка. Напусчане заседанието отъ работническата парламентарна група по поводъ същото убийство . . . . . 826

Заявление отъ народнитѣ представители Иванъ Цанковъ и Велико Савовъ, съ което заявяватъ, че напускатъ народнолибералната парламентарна група и минаватъ въ тази на Националлибералната партия. (Съобщение) . . . . . 827

Дневенъ редъ за следващото заседание . . . . . 828

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Обявявамъ заседанието за открито. Присѣтствуватъ нужното число народни представители. Заседанието е законно.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитѣ г. г. народни представители: Апостоловъ Драгмиръ, Атанасовъ Русенъ, Бешковъ д-ръ Иванъ, Бошнаковъ Тодоръ, Бояджиевъ Стефанъ, Василевъ Григоръ, Върбенковъ Димитъръ, х. Галибовъ Юсеинъ, Георгиевъ Трифонъ, Данаиловъ Георги, Дилиановъ Минчо, Димитровъ д-ръ Димитъръ, Доброволски Стефанъ, Драгойски Иванъ, Думановъ д-ръ Никола, Енчевъ Георги, Запряновъ Петко, Захариевъ Захари, Ивановъ Борисъ, Игнатовъ Тодоръ, Казанаклиевъ Георги, Колевъ Петко, Пеневъ, Кулевъ д-ръ Тодоръ, х. Лековъ х. Андрей, Лоловъ Господинъ, Лоловъ Сава, Мартулковъ Алекси, Мелнишки Боянъ, Момчиловъ Стоянъ, Мустафовъ Али, Мърмевъ Петъръ, Напетовъ Петко, Наумовъ Александъръ, Нейковъ Димитъръ, Ненчевъ Илия, Николовъ Лазаръ, Пентиевъ Антонъ, х. Петковъ х. Георги, Петковъ Петко, Петровъ Георги, Петровъ Никола, Пиронковъ Александъръ, Радоловъ Александъръ, Русиновъ Костадинъ, Свиначковъ Добри, Станишевъ д-ръ Константинъ, Станковъ Владимиръ, Стойковъ Апостолъ, Тодоровъ Димитъръ, Фенерковъ Петъръ, Филиповъ Стоянъ, Христовъ Александъръ, Христовъ Димитъръ, Стояновъ Цачо, Чирпанлиевъ д-ръ Никола, Чорбаджиевъ Петко, Щанговъ Георги и Юртовъ Георги).

Съобщавамъ на събранието, че бюрото е разрешило отпускъ на следнитѣ народни представители:

- На г. Христо Родевъ — 1 день;
- На г. д-ръ Константинъ Станишевъ — 1 день;
- На г. Стоянъ Момчиловъ — 1 день;
- На г. Димитъръ Нейковъ — 1 день;
- На г. Георги Ст. Георгиевъ — 1 день;
- На г. Георги Василевъ — 2 дена;
- На г. Петъръ Мърмевъ — 2 дена;
- На г. Георги Юртовъ — 2 дена;
- На г. Никола Кемилевъ — 2 дена;
- На г. Сеферинъ Митковъ — 2 дена;
- На г. Анастасъ Капитановъ — 3 дни;
- На г. Христо Калфовъ — 3 дни;
- На г. Хафузъ Юсеинъ Тахировъ — 3 дни;
- На г. Сава Лоловъ — 4 дни;
- На г. Петко Чорбаджиевъ — 4 дни;
- На г. Петко Запряновъ — 5 дни;
- На г. Трифонъ Георгиевъ — 6 дни и
- На г. проф. Тодоръ Кулевъ — 7 дни.

Народниятъ представител г. Хюсеинъ х. Галибовъ моли да му се разреши отпускъ 3 дни. Досега се е ползувалъ съ 22 дни отпускъ. Моля ония отъ г. г. народнитѣ представители, които сѣ съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Съобщавам на Събранието, че съпостъпиха въ бю-  
рото на Камарата:

Отъ Министерството на финансите — законопроектъ  
за допълнение закона за търговията съ външни платежни  
срѣдства. (Виж. прил. Т. I, № 29)

Отъ Министерството на обществените сгради, пѣти-  
щата и благоустройството — предложение за одобрение  
постановлението на Министерския съветъ: VI-то, взето въ  
заседанието му на 22.IX.932 г., протоколъ № 75, VII-то,  
взето въ заседанието му на 30.IX.932 г., протоколъ № 79,  
VIII-то, IX-то и X-то, взети въ заседанието му на 18.X.  
932 г., протоколъ № 85. (Виж. прил. Т. I, № 30).

Законопроектътъ и предложението ще бъдатъ разда-  
дени на г. г. народните представители и ще се поставятъ  
на дневенъ редъ.

Пристъпваме къмъ дневния редъ: първо четене зако-  
нопроекта за облекчение на общините — продължение  
разискванията.

Понеже дебатитъ по този законопроектъ сѣ изчерпани,  
ще дамъ думата само на представителя на парламен-  
тарнитъ групи, които не сѣ се изказали.

Има думата народниятъ представител г. Петъръ Па-  
найотовъ.

П. Панайотовъ (нац. л): (Отъ трибуната) Г. г. народни  
представители! Настоящиятъ законопроектъ за облекчение  
положението на общините е навремененъ, защото отговаря  
на една крещяща нужда. Материалното състояние на на-  
шитѣ общини, селски и градски, е просто плачевно. Не  
вървамъ нѣкой отъ васъ да не е билъ общински съвет-  
никъ въ последнитъ нѣколко години, да не се е сблъсквалъ  
съ действителността и да не е дошелъ до заключението,  
че действително положението на нашитѣ градски и селски  
общини е просто безизходно. И азъ считамъ, че макаръ  
днешното време да налага радикални мѣрки, да налага  
драконовски мѣрки, за да се справимъ съ днешното тежко  
положение, все таки настоящиятъ законопроектъ, който ни  
се предлага за вотиране, ще отговори отчасти поне на една  
неотложна, крещяща нужда.

Първото нѣщо, което прави впечатление при разглеж-  
дането на общинскитѣ бюджети, е това, че тамъ сѣ пред-  
видени по 1%, по 2% отъ приходитѣ на бюджета за маса  
фондове. И понеже приходитѣ на общините не могатъ  
да бъдатъ реализирани напълно, тѣзи проценти, вслед-  
ствие на това, се увеличаватъ на 3 и 4.

Единъ примѣръ. Шуменската градска община, която  
има бюджетъ крѣгмо 13 милиона лева, когато трѣбва да  
отдѣли за известенъ фондъ 2%, трѣбва да отдѣли едно  
жиро отъ 260 хиляди лева. Тѣзи 260 хиляди лева, безъ  
огледъ на това дали ще бъде напълно реализиранъ бю-  
джетътъ или не, трѣбва да бъдатъ отдѣлени. Но тъй като  
върви кресчендо намаляването на приходнитѣ пера на Шу-  
менската община и бюджетътъ се реализира едва 6 и 7 ми-  
лиона лева, реализиратъ се, следователно, 50% отъ прихо-  
дитѣ, а общината трѣбва да отдѣли за дадения фондъ  
260 хиляди лева, процентътъ за фонда нараства отъ 2%  
на 4%. Следователно, несъмнено е при това положение, че  
процентътъ 1% или 2% отъ прихода за нѣкой фондъ се  
удвоява, става два пъти по-голямъ и, естествено, се явява  
като едно тежко бреме за бюджета на общината, била тя  
селска или градска. И затова азъ считамъ, че законопро-  
ектътъ отговаря на една нужда, защото съ него се прави,  
макаръ и частично, но значително облекчение на общините  
въ това направление.

Бюджетитѣ на общините днесъ сѣ консомативни. Азъ  
зная положението на Шуменската община. Бюджетътъ на  
Шуменската градска община е 13 милиона лева, но факти-  
чески, както казахъ, постѣпленията вариратъ между 6 и  
7 милиона лева — веднѣжъ преди нѣколко години, стигнаха  
до 9 милиона лева — съ тенденция да намаляватъ отъ го-  
дина на година. И понеже заплатитѣ и вещественитѣ раз-  
ходи отиватъ къмъ 7 милиона лева и дори надминаватъ  
7 милиона лева, като се правятъ фондови удържки, общи-  
ната далечъ не може да посрещне вещественитѣ разходи,  
а още по-малко да изплати заплатитѣ на своитѣ чинов-  
ници. Като резултатъ на това вие имате бедственото по-  
ложение на служащитѣ при общините и крещящи нужди  
на селски и градски общини стоятъ неудовлетворени. А за  
хигиена, за водоснабдяване, за други културни инициативи  
и дума не може да става. И вие виждате въ всички общини  
тенденцията да може поне да се плащатъ заплатитѣ на  
служащитѣ и да се посрещнатъ вещественитѣ разходи. И  
като не може да се отговори на тия две нужди, виждаме  
нагрупване на задължения на общините, които за селскитѣ

общини достигатъ надъ милиардъ лева, а за градскитѣ  
общини къмъ половинъ милиардъ лева. И азъ считамъ, че  
съ премахването на повечето отъ фондоветѣ, като се оста-  
вятъ само онѣзи, които сѣ изброени въ законопроекта, се  
прави крачка напредъ.

Азъ считамъ, че положението на нашитѣ общини е без-  
изходно поради голѣмитѣ дългове, които тегнатъ надъ  
тѣхъ. Това сѣ сключени заеми въ миналото за строежъ на  
училища и за други културни нужди, задължения, които,  
безспорно, никога не могатъ да бъдатъ изплатени. И въ  
какво положение изпадатъ общините? Вие не сте чужди  
на общините, вие изхождате отъ населени пунктове и, сле-  
дователно, не може да не знаете единъ фактъ, който прави  
впечатление навсѣкѣ: налагатъ се запови на приходитѣ  
на общините отъ държава и банки, за да отговарятъ на  
известни плащания, и когато дохожда общинскитѣ ка-  
сиеръ да получи отъ държавния бирникъ общинскитѣ  
върхнини, получава вмѣсто пари квитанция. И резултатътъ  
отъ тия запови е, че въ касата на една община, която има  
10 милиона бюджетъ, постѣпватъ пари едва 3—4 милиона  
лева, а всичко останало е въ квитанции.

Азъ считамъ, че съ чл. 6 отъ законопроекта се прави  
тоже крачка напредъ, като се заличаватъ дължимитѣ отъ  
общините суми за минали години отъ ненаправени вноски  
къмъ съществуващитѣ по законъ фондове, съ изключение  
на пенсионния фондъ, кооперативнитѣ фондове за планъ-  
снимане и водоснабдяване и фондътъ „Обществени осигу-  
ровки“, които иматъ голѣмъ общественъ интересъ. Значи,  
дълговетѣ на общините къмъ другитѣ фондове за минали  
години, които възлизатъ на нѣколко стотина милиона лева,  
се заличаватъ. Това е едно постановление, което въ значи-  
телна степенъ ще облекчи общините. А за постигане на  
сѣщата целъ съ чл. 9 отъ законопроекта се прави раз-  
срочка на общинскитѣ заеми. Въ минало време въ единъ  
голямъ мащабъ, съ една лека рѣзка сѣ се давали заеми  
на общините, безъ огледъ на тѣхната платежеспособностъ,  
безъ огледъ на туй, дали тия заеми могатъ да бъдатъ  
посрещнати отъ общините. И въ резултатъ днесъ тия  
заеми тегнатъ като тежко бреме върху бюджетитѣ на об-  
щините и тѣ сѣ въ невъзможностъ да плащатъ не само  
анюитетитѣ, но даже и лихвитѣ на тия заеми. И въ това  
направление се прави една крачка напредъ съ чл. 9 отъ  
законопроекта, като се дава една разсрочка на общините  
за тия имъ задължения отъ 30 години съ единъ сносенъ  
лихвенъ процентъ. Азъ бихъ молилъ даже, поради целитѣ,  
за които сѣ сключени тия заеми отъ общините, въ коми-  
сията да стане едно намаление на лихвения процентъ, за-  
щото днесъ общините не могатъ да плащатъ даже и лих-  
витѣ си. Азъ познавамъ положението на Шуменската об-  
щина. Тя сключи заемъ отъ държавата отъ 12½ милиона  
лева при 11% лихва и не може да посрѣща не само анюите-  
титѣ, но дори и лихвитѣ на този заемъ. И за да не изпа-  
датъ общините въ положението да бъдатъ подъ постоян-  
ния гнетъ на секвестриране приходитѣ имъ, а приходитѣ да  
отиватъ за тѣхнитѣ належащи нужди, азъ бихъ желалъ,  
ако е възможно, предвидениятъ въ законопроекта лихвенъ  
процентъ, 7%, съ огледъ на културнитѣ нужди, за които  
сѣ сключени тия заеми, да бъде намаленъ, за да може въ  
разстояние на 30 години общините да изплатятъ тия заеми.  
Иначе нашитѣ общини сѣ поставени въ единъ импасъ,  
въ невъзможностъ да посрѣщатъ тия свои задължения. Въ  
сѣщото положение сѣ поставени и окръжнитѣ съвети.  
Нека се надѣваме, че г. министрътъ на вътрешнитѣ ра-  
боти въ близко време ще ни сезира и съ единъ законо-  
проектъ за окръжнитѣ съвети, въ смисълъ да бъде отръ-  
занъ тоя апендиситъ, окръжнитѣ съвети. Въ тия тежки  
времена, въ които живѣе нашата страна, азъ считамъ, че  
окръжнитѣ съвети сѣ луксъ. Тоя институтъ не може да  
постигне ония цели, които сѣ му били поставени въ време  
на създаванетоъ му и затова трѣбва да бъде реорганизи-  
ранъ по начинъ такъвъ, че да постигне тия цели, които сѣ  
му били поставени и да не бъде бреме за нашето насе-  
ление. Така че съ направенитѣ въ чл. 9 разсрочки и съ  
намаление на лихвения процентъ се прави една крачка  
напредъ къмъ облекчение положението на нашитѣ общини.

Общините, г. г. народни представители, сѣ една инсти-  
туция, която отговаря на маса нужди. Върху тая институ-  
ция държавата е джирасала маса свои задължения и, сле-  
дователно, отъ жизненъ интересъ е да бъдатъ облекчени  
общините, тѣхното материално положение да бъде подо-  
брено, за да могатъ да отговорятъ на своето предназна-  
чение. Днесъ тѣ сѣ въ едно тежко, безизходно финансово  
положение, заети съ грижата да намиратъ срѣдства, за да  
изплатятъ на своитѣ чиновници и да посрѣщатъ нѣкои ве-

ществени разходи. Има общини, служациѣ въ които не сѣ подучавали заплати 7—8—9 месеца, и естествено отъ тия служаци не можете да искате онуй желание за работа, което е необходимо.

За да може да бждатъ заздрави финанситѣ на нашитѣ общини, азъ считамъ като належащи мѣрките, предвидени въ чл. чл. 16 и 17: създаване привилегия за вземанията на общинитѣ и осигуряване постѣплението на общинскитѣ такси, берии и данѣци. Както единъ кредиторъ-взискателъ, който иска отъ сѣдния-изпълнителъ да изтегли една сума надъ 5.000 л., е длъженъ да се снабди съ бирническо удостоверение, сѣщо тъй да е длъженъ да се снабди съ удостоверение, че не дължи данѣци къмъ общината. Въ миналото, г. г. народни представители, при нѣкои режими, заради туй, защото известно лице е отъ „нашитѣ“, отъ него не сѣ събирали общинскитѣ данѣци. Само когато известно лице отиваше да вземе удостоверение отъ общината, за да се кандидатира, само тогава, за да констатира неговото качество на избираемъ, искаха да си изплати общинскитѣ данѣци. Но ако хората, които сѣ начело на управата на дадена община, сѣ отъ еднаква партийна принадлежностъ съ лицето, което иска да се снабди съ удостоверение, и това не се изискваше — не биваше заставяно това лице да плати общинскитѣ данѣци, които дължи. И въ резултатъ на всичко това общинитѣ, особено градскитѣ, иматъ десетки милиони недоходи, които сѣ несъбирами или не сѣ събрани досега. Има хора, отъ които не сѣ дрѣзвали да взематъ такси, само поради тѣхнитѣ партийни връзки съ нѣкои общински съветници, защото се е смѣтало, че постоянното присѣствие ще бѣде бламирано, ако бѣде посегнато на А или на Б. Така че, г. г. народни представители, азъ считамъ, че постановленията на чл. чл. 16 и 17 сѣ много навременни, за да може да бѣде осигурено събирането на общинскитѣ данѣци за минали години. По този начинъ едно значително перо ежегодно ще постѣпва въ бюджетитѣ на общинитѣ.

На последно мѣсто господата, които говориха по законопроекта, се спрѣха на въпроса за разпокѣсаността на нашитѣ общини. Въ миналото — специално за нашия край ще кажа — най-силни финансово, най-крепки материално бѣха общинитѣ съ по 7—8—10 села. Впоследствие, обаче, се създаде една тенденция, особено въ селскитѣ общини, за разпокѣсване на общинитѣ. Въ резултатъ на това съревнование за голѣмство, този да стане кметъ, онзи да стане помощникъ-кметъ, въ тѣзи борби политически на мѣстна, на локална почва почна разпокѣсването на общинитѣ и стигнахме дотамъ, щото, напр., с. Иванча, Поповска околия — а има и други такива села — което има 80 къщи, да съставлява отдѣлна, самостоятелна община. Какъ, г. г. народни представители, едно село съ 70—80 къщи може да понася единъ бюджетъ отъ 400—500 хиляди лева? Безспорно, това е едно тежко бреме за самото население, което бреме населението не може да понася. Положението на общинитѣ е такова, че днесъ ние — така мисля азъ — трѣбва да направимъ не една крачка, но две и три крачки назадъ, за да можемъ да спасимъ нашата община. Не представлява неудобство за нашия гражданинъ, за нашия селянинъ да отиде въ годината три или четири пѣти — нека да бѣде и въ месеца единъ пѣтъ — напр., на 5 или 6 километра далечъ отъ своя населенъ пунктъ до центъра на общината, за да си вземе нѣкакво удостоверение, отъ което той има нужда, или да запише, да кажемъ, своето новородено дете, или по другъ нѣкой поводъ. Това не е никакво неудобство. Неудобството е сега, защото той наистина има общината въ селото си, но трѣбва да понася голѣми тежести, които сѣ прѣко силитѣ му, трѣбва да издържа единъ общински бюджетъ, който въ резултатъ лѣга върху гърба на отдѣлния стопанинъ съ нѣколко хиляди лева годишно. Следователно, една въпиюща нужда налага събирането на отдѣлнитѣ населени пунктове въ по-голѣми общини, за да може по този начинъ да се заздравятъ финанситѣ, да се подобри материалното положение на отдѣлната община. Въ нашия край, напр., село Айдову, Екисче и др. въ миналото бѣха общини, въ които влизаха по 10 села. Тогава тия села бѣха най-крепкитѣ финансово, най-крепкитѣ материално общини. Сѣщото бѣха и селата Кулфаларъ и други. Тогава тѣ имаха готови пари, имаха влогове въ Земледѣлската банка. Днесъ тѣзи общини, разединени, разпокѣсани въ по 3—4 отдѣлни общини, бедствуватъ и не могатъ да платятъ на секретаръ-бирника, на полския пазачъ, на служация, на разсидния при общината. Това се дължи между другото и на тая причина, която азъ сега ви соча — разпокѣсаността на общинитѣ.

Азъ считамъ, че комисията, съ огледъ на изказанитѣ мисли и съображения, ще направи необходимитѣ корекции специално на текста на чл. 18 отъ законопроекта. Азъ считамъ, че непременно това постановление на законопроекта, че населенъ пунктъ съ най-малко 250 къщи може да съставлява отдѣлна община, трѣбва да претърпи съответната корекция. Азъ ще ви кажа единъ курьозъ. Въ Джумайско има две селища, които се дѣлятъ само отъ единъ пѣтъ: отъ едната страна е едното селище, което съставлява отдѣлна община, а отъ другата страна на пѣтъ е другото селище, което сѣщо съставлява отдѣлна община. Тия две селища, които се дѣлятъ само отъ единъ пѣтъ, съставляватъ отдѣлни общини! Че това е просто смѣшно. Но такава е фактическата обстановка — отъ едната страна е едното селище съ 40—50 къщи, а отъ другата страна е другото селище сѣщо съ 40—50 къщи. Едно шосе дѣли тия две селища, а тѣ съставляватъ отдѣлни общини! Каква нужда налага всичко това, освенъ партизанскитѣ бѣсъ за голѣмство, за кметство въ тѣзи населени пунктове! И азъ считамъ, че въ това направление законопроектъ отговаря на една нужда.

Корекция би трѣбвало да стане само въ увеличението на броя на къщитѣ въ населенитѣ пунктове, като, вмѣсто числото 250, се възприеме числото 300, 400 или 500. Нѣма да има неудобство отъ това за отдѣлнитѣ лица, че ще отиватъ на 5—6 километра. Неудобството е, че при тая разпокѣсаностъ лицето ще бѣде освободено отъ плащането на 7—8 хиляди лева. Днесъ въ Гюргенлийската община — една община въ нашия край — общинскитѣ бюджети тегне на отдѣлнитѣ лица съ голѣми плащания. Така, ако едно лице плаща 200—300 л. държавенъ данѣкъ, за разни общински такси, берии и т. н. плаща 13, 14 хиляди лева.

Прочес, азъ намирамъ, че законопроектъ е навремененъ, че отговаря на належащитѣ нужди и нашата група ще гласува за него, като се надѣвамъ, че въ комисията ще се направятъ нѣкои корекции. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Има думата народниятъ представителъ г. Стефанъ Кирчевъ.

**С. Кирчевъ (з. Ст.):** (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Сезирани сме съ единъ законопроектъ отъ г. министра на вътрешнитѣ работи, съ който се цели да се облекчатъ общинитѣ. Съгласно положението, което преживява днесъ страната, а сѣщо и общинитѣ, този законопроектъ едва-ли съ нѣщо ще облекчи финансовото положение на общинитѣ. Защо? Защото въ самия законопроектъ се съкращаватъ нѣкои отъ фондовѣтѣ, въ които досега общинитѣ внасяха отъ своитѣ срѣдства и които фондове отсега нагатакъ смѣта се отъ страна на министерството, че не сѣ толкова необходими. Всичкитѣ фондове сѣ прибирали около 65% отъ общинскитѣ бюджети, а съ освобождението на общинитѣ по тоя законопроектъ въ бъдеще да правятъ вноски въ нѣкои отъ тия фондове едва-ли тия вноски ще се намалятъ съ 16 до 20%.

Като се има предъ видъ, че общинитѣ въ голѣмата си частъ склѣчватъ своитѣ бюджети съ 50, 60, а вече и 80% дефицитъ, като се има предъ видъ и днешното стопанско и икономическо положение на страната общо, азъ се осмѣлявамъ да кажа, че този законопроектъ е палиативенъ и ще допринесе много малко, за да не кажа нищо.

Причинитѣ за голѣмитѣ задължения, както и за дефицититѣ въ общинскитѣ бюджети, се дължатъ главно на това, че въ продължение на десетки години държавата систематически се е освобождавала отъ своитѣ задължения по отношение мѣроприятитя, които прямо е била длъжна да върши, като ги е представяла на общинитѣ, а отъ друга страна държавата не е отстъпвала частъ отъ доходитѣ си на общинитѣ, за да могатъ тѣ да посрѣщатъ голѣмитѣ задачи, които имъ е възложила тя, като постройка на училища, санитарно дѣло, културни мѣроприятия и т. н. Отъ друга страна една отъ причинитѣ е тази, че държавата, особено държавната управа въ лицето на Демократическия сговоръ, увеличи заплатитѣ на държавнитѣ служители до такива размѣри, че държавниятъ бюджетъ стана чисто бюрократично-консумативенъ, отколкото бюджетъ, който да дава нѣкаква подкрепа въ благоустройството или въ друго отношение.

Отъ трета страна не по-малко значение има и несправедливото данѣчно облагане. Демократическия сговоръ, идвайки на власт, отхвърли тогава единъ данѣкъ, който засѣгаше по-справедливо ония маси, които могатъ да понесатъ по-голѣмата частъ отъ данѣцитѣ — прогресивно-походния данѣкъ — и остави оная остарѣла финансово

система, съ която продължаваме и днес да тормозим българския народ и да прибираме сръдства, както за държавата, така също и за общините.

Спадането на цените на земеделското производство също така е един факт, който не може да не се отрази върху нашия финансов живот, било по отношение на държавата, било по отношение на общините, защото се знае, че в миналото, главен фактор, чрез който сме внасяли дивизи чрез който сме приключвали търговските си баланси, чрез който сме финансирали държавата, е било земеделското производство. Нима да се спираме подробно да ви давам данни колко храни, птици, розово масло, тютюн и пр. сме изнесени. Това е известно на всеки българин. И днес, когато стойността на това производство е спаднала в четворен, в петорен размер, много естествено е, че оня фактор, който финансираше и държавата, и общини, и всичко, е в невъзможност да даде сръдства и да крепи държавата. И ние се чудим какво да правим. Ето вече година време постоянно се внасят разни законопроекта от министъра на финансите за облекчаване данъкоплатците; или пък вземаме мърки съ други законопроекта да можем да накараме данъкоплатците да плащат, като че-ли не знаем, че положението на данъкоплатците е толкова мизерно. Чудим се съ какви ли начини да си послужим, само и само да докараме сръдства в държавния бюджет. Свидетели сме на редица законопроекта, които вече съ закони, които се внасят съ цел да се облекчи положението на длъжниците...

**Министър д-р А. Гиргинов:** Сега нмаме разисквания по тронното слово. Говорете по законопроекта. Стига сме предвквали работи, които съ станали банални вече!

**С. Кирчев (з. Ст):** Азъ говоря по законопроекта.

**Министър д-р А. Гиргинов:** Какво говорите по законопроекта?

**С. Кирчев (з. Ст):** Както законът за облекчение на длъжниците, така и законът за закрила на земеделеца стопанин — всички тия закони останаха палиативи, защото съ нуждни реформи от стопански, от финансов, от икономически характер, които да отговорят на днешните нужди. Иначе, г. г. народни представители, ние ще дочакаме — както вече днес е почнало — селото да се пролетаризира: селяни съ по двесте-триста декари земя днес правят дългове, днес задължават, продават ниви, продават къщи и се пролетаризират. Ако не се вземат ефикасни мърки и ако мислим да законодателствуваме съ такива палиативни сръдства и да поправяме тежките последствия, които е създала кризата, азъ мисля, че нищо нма да направим.

По законопроекта за разнит фондове азъ нма да се спирам, защото мнозина от ораторите говориха за тях. Но азъ се обръщам към правителството и към вас, г. г. народни представители, да ви кажа, че съ необходими часъ по-скоро бързи мърки за спасяване на страната. Ако Демократическият съговор не бше избран от народа, ако бше дошел да управлява съ насилнически сръдства и мърки, ако не се нуждаеше от народа и систематически влошаваше неговото положение, Народният блок бше избран от народа и не може да оправдае своето безгрижие към интересите на широките народни маси.

Тоя законопроект, който се внася, трбваше да се предшествува от редица други законопроекта. Напримър, отдавна трбваше да се изготви законопроект за приравняване цените на индустриалните произведения, произведени в страната, съ тези на земеделските произведения.

**С. Патева (з):** Това не е въ връзка съ законопроекта.

**С. Кирчев (з. Ст):** Трбваше отдавна да се внесе законопроект за намаление на дълговете, за намаление на наемите и за намаление на лихвите; трбваше да се намалят облозите на разните артикули от първа необходимост, за да можем да нормализираме живота, за да можем да докараме един възможен по-сносен живот и чак тогава трбваше да видим какъв бюджет ще правим, въз основа на тия дадени условия, за държавата и общините.

Но най-важно е: г. министърът на финансите преди няколко дни изнесе данни за това, че крупни фирми, които подлежат на облагане съ данци в размер на десетки милиона лева, съ минавали без да плащат тия данци. А въ замѣна на това ежедневно бирниците продават чергите на бедните селяни.

**А. Буков (з):** И това не е вѣрно. Лъжеш! Не е продавано никѣде — на едно две мѣста само — какво разправяш?

**С. Кирчев (з. Ст):** Който ходи по селата, знае туй. Само който не ходи тамъ, той не го знае.

**Д-р Г. М. Димитров (з. Ст):** (Към А. Буков) Ти по-добре да мълчиш, защото не разбираш тия работи. Продаватъ, на много мѣста продаватъ.

**А. Буков (з):** Кѣде продаватъ?

**Д-р Г. М. Димитров (з. Ст):** Ако ходиш по селата, ще знаешъ.

**А. Буксва (з):** Ходя, ходя.

**С. Кирчев (з. Ст):** И днес, когато говоримъ по въпроса за облекчение на общините, ние не можемъ да не се спремъ на туй положение, да не го изтъкнемъ.

Въ миналогодишния бюджетъ имаме заплати, които съ останали отъ сговористско време, отъ онуй време, когато земеделските произведения струваха 4—5 пъти повече. Азъ не мога да разбера кое може да бже мѣрило за заплати на държавните служители, за бюджета и т. н., като не се взема подъ внимание стойността на земеделските произведения. Докато въ другите държави все иматъ нѣщо като критерий въ това отношение, за да могатъ да иматъ бюджети поносими, ние въ България сме изоставили всичко да си върви по старому, като че-ли кой знае отъ кѣде нѣкъде получаваме сръдства и трбва въ нашите бюджети да фигуриратъ заплати съ размеръ 12—15—18—20 хиляди лева месечно.

Преди да заключа ще трбва да кажа, че групата, отъ името на която говоря смѣта, че само когато се въведе единъ единственъ данѣк — данѣк върху общия доходъ, по силата на който да се финансиратъ и общини, и държавата, и следъ това да се отдѣлятъ известни проценти било за санитарно дѣло, било за просвѣтно дѣло, било за другите въобще нужди, каквито държавата и общините трбва да задоволяватъ —

**Д-р Г. М. Димитров (з. Ст):** И занятият въ своята резолюция, и тѣ искатъ прогресивно-подоходния данѣк.

**С. Кирчев (з. Ст):**... само тогава ще можемъ да имаме редовни, реални бюджети, както въ държавата, така и въ общините. Сега, при туй положение, когато се освобождаватъ богати, заможни хора, които могатъ да понасятъ голѣми данѣци, а се облагатъ бедните, слабите, въ такъвъ случай е много естествено, че бюджетите ще приключватъ съ дефицити.

**Председателстващъ Н. Шопов:** Има думата народниятъ представител г. Иванъ Ингилизовъ.

**И. Ингилизовъ (мак):** (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Въ самите мотиви къмъ законопроекта г. министърътъ на вътрешните работи изтъква, че положението на нашите общини, селски и градски, е лошо, съ една дума — непоносимо. И сега тукъ всички приказваме какво трбва да се направи — че това било неудобно, онова било неудобно, обаче никой не се замисля какъ може преди всичко да създадемъ занапредъ приходи на общините. Азъ не зная какво е положението въ другите окръзи, обаче въ нашия, Петричкия окръгъ, общините се издържатъ изключително отъ единъ данѣк върху добитѣка. Тоя данѣк е неправиленъ и ако би се обжалвалъ предъ Върховния административенъ съдъ, той би отпадналъ. Но понеже нма отъ кѣде да взематъ общините приходи, тѣ облагатъ едрия и дребенъ добитѣк. И се констатира, че има села, кѣдето добитѣкътъ е обложенъ на глава 500 л., а рѣдко подъ 200 л.

**Нѣкой отъ земеделците:** Че добитѣкътъ не струва толкова!

**И. Ингилизовъ (мак):** Точно това ще кажа. — Въ с. Брѣзница, Петричко, селяните ми казватъ: „Данѣкътъ паша, който плащаме на общината, освенъ таксата паша, която плащаме на държавата — защото има и държавно пасбище, отъ което се ползуваме — се пада на добиче за година по 283 л. Обаче за едно озинче, едно теле на една година, което не можемъ да продадемъ за толкова пари, сме принудени да го унищожимъ, защото не можемъ да издържаме тоя добитѣк“.



Ще ви кажа една малка таблица за данъците, които плащат семействата в общините в нашия окръг, и за приходите им, за да видите какво е тяхното положение. Домакинствата в тия общини, които са в низините и имат по-доходни култури, защото низините се напояват, имат сръден годишен доход, изчислен за 1930/1931 г., 17.435 л. Едно семейство плаща сръдно: държавен данък 938 л., окръжен данък 270 л. и общински данък — 1.543 л. — приблизително двойно, отколкото плаща на държавата. Това е за семейства в общини от първа категория.

Семействата в общините от втора категория — общини, които са в полски и горски землища — имат сръден годишен доход 14.492 л. и плащат държавен данък 600 л. — съразмерно по-малко, отколкото в побогатите общини — окръжен данък — 195 л., а общински — 3.250 л. Тия общини, понеже са горски, населението има повече добитък и затова плаща по-голям общински данък, макар доходът в сщност да е по-малък.

В третата категория спадат общините в чисто планински мѣстности, където семействата имат сръден годишен доход 11.000 л. и плащат държавен данък 428 л., окръжен — 79 л. и общински — 2.505 л.

Като се вземе пред вид какво произвежда населението и съ оглед цените през 1931 г., на които са продавали производителите своите продукти — които данни съм взел от статистическия годишник — изчислил съм, че населението в цялия Петрички окръг, като вземе в смѣтката и последното производство, даже и тревата, която се коси от стърнищата, има доход 337 милиона лева годишно, а плаща държавен данък, заедно с военния и желѣзнопътния, около 30 милиона лева, и общински 124.811.389 л. Или всичко събран държавният, окръжният — за постоянната комисия — и общинският данък възлиза на 170 милиона лева, т. е. 51% от дохода на населението. Съгласете се, г-да, че едно семейство, което има доход 11.000 л. годишно, след като плати данъци, общински, окръжни и държавни, 6.000 л., не е в състояние да живее с 5.000 л., — не е в състояние да плаща такъв данък.

Мнозина тук се изказаха, че общините трябва да бъдат по-големи. И аз съм съгласен с това. Не съм съгласен, обаче, с г. Теодоси Кънчев, който каза, че има планински села, които не могат да се групират в една община. Вие виждате, че в нашия окръг има общини, които плащат общински данък четири пъти по-голям от държавния. И този общински данък се харчи за консомативни цели — за заплати на кметове, секретар-бирници и др. служаци. Г. министърът искаше да направи една икономия, като приравни заплатите на общинските служаци към заплатите на държавните служаци. Обаче изпадна се в една още по-голяма грѣшка. Имаме такива случаи. Един общински кмет е принуден с 800 л. месечна заплата да служи и когато в селото дойде околийският началник, или нѣкой народен представител, или лесничей, той трябва да го приеме в къщата си и да го нахрани, а общинският пѣдар или разсилният получават по 1.300 л. месечна заплата! Какъв кмет ще бъде той, когато не получава и 30 л. дневна заплата? Освен ако той се прехранва от това, което произвежда неговото семейство, или пък ако краде, за да може да посрѣща ежедневните си разходи. Това е сщщо една аномалия.

Ето защо, според мене, трябва да се създадат по-големи групови общини, за да може всяка община да издържа кмет, помощник-кмет и секретар-бирник. Минималното число на къщи в едно село, за да бъде самостоятелна община, според мене, трябва да бъде 500. Това неудобство, което изтъкна г. Теодоси Кънчев, за отдалечеността и пр., може да се премахне много лесно, като много от службите на общините, каквито са воеването на регистрите за раждане, за умирање и пр., се завеждат или от свещеника, или от замѣстник-кмета в селото, влизащо в общината. По такъв начин в общината ще бъде принуден да ходи един човек само тогава, когато има да се извърши продажба на нѣкакъв имот или когато има да се сключи заем от Българската земледѣлска банка. Обаче всички други служби могат да се изоставят. Така че една община трябва да бъде най-малко от 500 къщи.

Друга една аномалия виждам в постановленията на нашите закони за общините. Създадени са повече от 30 фондове. Сега този законопроект ги намалява. Обаче има друга една грѣшка, според мене. Напр., една градска община има: фонд „благоустройство“, фонд „по-

добрене на скотовѣдството“, фонд „водопровод“, фонд „ограждане на пазарищата“, фонд „постройка на кланица“ и т. н. Да вземем от всички тия фондове фондът „водоснабдяване“. Една община гласува 1% от бюджета си за водоснабдяване. В 10—15 години тя е прибрала 100—200 хиляди лева, а са нужни 2—3 или 5 милиона лева за водоснабдяването ѝ. Тази сума би могла да се събере едва след 50 или 100 години, за да може този фонд да се употреби за целта. Сжщото е за построяването на скотовѣйна, за нивелацията на града, за канализацията на града и пр. Когато една община е събрала по всички тѣзи фондове, групирани заедно, 1—2 милиона лева и каже: „Ние искаме да направим кланица“, или „искаме да направим водоснабдяване“, или „искаме да направим хали“, тя прави референдум, населението е съгласно, общинският съвет решава, даже и министърът на вътрешните работи се съгласява, обаче началникът на отѣления казва: „Не, аз от моя фонд не давам“. Моят фонд „подобрене на земедѣлието“ — началникът в Министерството на земедѣлието не разрешава; фонд „подобрене на скотовѣдството“ — началникът на скотовѣдството не разрешава; фонд „благоустройство“ — другият началник не позволява! Ако ние бихме предвидили една клауза в закона, щото от тѣзи фондове, така групирани, които са чисто общинска собственост, общината да може, с разрешение на министра, с съгласието на общинския съвет и с съгласието на самото население, да сключва заеми за извършването едно по едно на тѣзи мѣроприятия, въ такъв случай по-лесно би се достигнала целта, отколкото ако се чака всяки фонд да добие нужната сума, за да може да се реализира това, за което е предназначено. Аз бих молил г. министра на вътрешните работи да се съгласи въ такива случаи, когато въ едно село има скотовѣден фонд, има благоустройствен фонд, има планоснимачен фонд, но няма вода и селяните кажат: „Дайте ни заем 50—100 хиляди лева от нашите фондове; ще плащаме лихва такава, каквато плаща, да кажем, Земледѣлската банка на влоговете, и въ 5 години ще изплатим заема, защото ще вземаме такси, ще получаваме приходи“, да не им се отговори: „Не, не може, тия фондове имат своя цел; тогава, когато добиете сръдства за водоснабдяването, тогава ще го реализирате“. И аз бих молил г. министра да се съгласи, към чл. 4 от настоящия законопроект да се прелвиди една втора алинея, въ която да се каже: общините, градски или селски, по решение на общинския съвет, одобрено от населението, имат право да сключват заеми от учредените при общините, по силата на специалните закони фондове, за удовлетворяване на належащи нужди на общините.

Съ тия нѣколко думи аз завършвам своята реч и бих молил г. министра на вътрешните работи да се съгласи да се вмъкнат тѣзи измѣнения, както за правото на общините да сключват задоволяването на свои належащи нужди заеми от фондовете, така и общините да бъдат с не по-малко от 500 къщи.

**Председателстващ Н. Шопов:** Има думата народният представител г. Стамат Иванов.

**С. Иванов (раб):** (От трибуната) Г. г. народни представители! Внесеният законопроект от г. министра на вътрешните работи за облекчение на общините, естествено, буди голям интерес, защото общината се явява като един непосредствен орган на трудещите се маси, които ежедневно, прѣко или косвено, са заинтересовани за него. Следователно, въпросът за нас не е маловажен, а е от голямо значение.

Общината, при съвременната система, действително се явява като една нераздѣлна част, като един обикновен винт от общата държавна машина. Следователно, още когато са писани всички закони, уреждащи отношенията на общината като единица за даден населен пункт, тѣ така са били нагледени — макар въ основния закон, конституцията, да е казано, че общините са самостоятелни, автономни единици — щото тѣзи „автономни“ общини да бъдат оковани въ общия държавен апарат, за да изпълняват непосредствено функциите на централната власт.

Населението, населяващо дадена община, плаща данъци, косвени или прѣки, на централната власт по различни начини. А когато общината изпадне въ нужда, централната власт не се притича с нищо въ помощ, не ѝ отпуска никакви кредити и затова ред общини от десетки години насам са сключвали заеми не за построяване на отѣлни общински мѣроприятия, съ оглед да бъдат задоволени нуждите на широките работнически и

селски маси, но сѣ се строили отдѣлни общински учреждения и институти, сѣ огледѣ да се върши спекулация, да се върши грабежъ. И не е случайно, особено въ общинитѣ на голѣмитѣ центрове, каквито сѣ: София, Пловдивъ, Бургазъ, Варна, гдето около тѣзи общини се е създавала една буржоазна каста, гдето действително се е издигналъ единъ доста широкъ кръгъ, доста голѣма слойка буржоазенъ елементъ. Следователно, общинитѣ, като институти въ съвременната държава, се явяватъ не за да даждо нуждитѣ на населението, на трудещето се население, но по-скоро да се явяватъ като форми, чрезъ които се ограбватъ тия трудещи се маси.

Тази политика при днешната обща стопанска криза, естествено, не можеше да не даде отражение и върху общинитѣ, градски или селски. Тази криза първо се почувствува въ общинитѣ защото тя даде отражение върху онзи обектъ, където именно общината намираше сръдствата, чрезъ които поддържа своя апаратъ. Приходитѣ на общината постъпватъ предимно отъ различни прѣки или косвени данъци, каквито сѣ за градоветѣ: кантарина, сергийно право, канализация, смѣтъ, водно право и т. н., т. е. сръдства, постъпващи отъ широкия слой на трудещитѣ се маси, отъ работници, отъ занаятчи, отъ пензионери и отъ беднитѣ селяни. Въ голѣмитѣ градове буржоазията, при всички свои заплъжения къмъ своята собствена държава, тази буржоазия, която лѣга и става и се кълне въ името на законитѣ, въ името на конституцията и на нацията, щомъ дойде въпросъ да плати данъцитѣ си, тя намира капийки, презъ които се изплъзва и предоставя издръжката на тази нейна собствена държава да се понася отъ изхлудения грѣбъ, отъ браннения човалъ на трудещитѣ се маси.

И естествено, не можеше да има другъ резултатъ, не можеше да има друго послѣствие. Блѣзовата властъ дойде, отъ една страна, да може да кърпи, отъ друга страна, да подсилва известни илюзии въ масата: „Това, което ние сварихме, е резултатъ на нашитѣ предшественици, който резултатъ неминуемо щѣше да дойде, но, дай, Боже, ние ще гледаме да го изживѣмъ“. Разбира се, тѣ съзнаватъ въ себе си, че сѣ това положение не могатъ да се справятъ; но също така вѣрватъ, че при тия бумажки, сѣ които блокадската властъ отъ идването ѝ на властъ досега се занимава, все пакъ ще може известна частъ отъ трудещитѣ се маси да се хване да тая вѣдица и временно поне да се почувствува така спокойна, че, а-ха, ще може да се облекчи това положение. И като резултатъ отъ това състояние на общинитѣ г. министърътъ ни поднася този законопроектъ и ни казва, че сѣ него до известна степенъ ще може да се позакрепне болниятъ организъмъ на общинитѣ и по такъвъ начинъ тѣ да излѣзатъ отъ тежкото си положение.

Г. г. народни представители! Нека кажа нѣколко думи и за политическата страна на общинскитѣ самоуправления, особено въ последнитѣ години, когато борбитѣ взематъ все по-остъръ и по-остъръ характеръ, когато работничитѣ и селянитѣ започватъ вече да завладяватъ тия общински институти. Ние виждаме напоследѣкъ да се разтурятъ цѣли общински съвети, да се интернирватъ общински съветници отъ Работническо-селския трудовъ блокъ въ Червонопопъ, Кърджали и други краища на България, сѣ цѣли месеци да не се утвърждаватъ редовно избрани общински съвети, а утвърденитѣ такива да се разтурятъ отъ полицията и да се назначаватъ вмѣсто тѣхъ тричленки. Като вѣнецъ на всичко това ние имате Софийския изборъ, който вече толкова месеци стои неутвърденъ. Този изборъ, който действително бѣше единъ зашеметителенъ ударъ върху цѣлокупната буржоазия, който действително бѣше изразъ на единъ мощенъ подъемъ и на негодувание и готовность за борба отъ страна на трудещитѣ се маси въ София, ние и досега не го утвърждаваме.

Но, г. г. народни представители, днешната община, въ тази форма, въ която съществува, действително, допринася ли нѣщо за облекчение на трудещитѣ се маси? Имало ли е нѣщо въ нейната политика, чрезъ която да се подобри положението на даденъ населенъ пунктъ, билъ той градски или селски? Отиватъ ли данъцитѣ, които се събиратъ отъ трудещитѣ се маси, за тѣхното предназначение, постигатъ ли тѣ своята цель?

Достатъчно е да се хвърли единъ погледъ върху отдѣлни населени пунктове, и ние ще видимъ какъ, като червена нишка, проличава она чорбаджилтъкъ, оная класова политика, която се е следвала десетки години наредъ. София, Пловдивъ и други градове въ центроветѣ си иматъ и плаважъ, и канализация, и електрическо освѣтление, и прѣвозни сръдства, а по отношение на краищата, на периферията, на крайнитѣ квартали, тамъ, където живѣе болшин-

ството отъ онѣзи, които плащатъ данъцитѣ — работничитѣ и трудещитѣ се занаятчи — политиката на съвременната община, действително, е била грубо класова и нищо не се е давало за тия квартали. Тази политика винаги се е ръководела отъ началото: вземане отъ периферията, вземане отъ болшинството, за облагодетелствуване, за подобрене живота на центъра, на буржоазията.

Каква е просвѣтната политика на общинитѣ? Напоследѣкъ училищата въ болшинството отъ общинитѣ нѣматъ дърва, нѣматъ отопление и децата на трудещитѣ се маси сѣ подложени на систематически заболявания. Да не говоримъ, г. г. народни представители, за читалища, да не говоримъ за театри, да не говоримъ за други културни нужди, които сѣ необходими за трудещитѣ се — тѣхъ общинитѣ въ съвременната буржоазна държава, естествено, не могатъ да удовлетворятъ.

Но да оставимъ настрана културнитѣ нужди — днесъ общинитѣ не сѣ въ състояние да удовлетворятъ дори най-същевенитѣ, най-нагъшитѣ нужди на трудещитѣ се. Днесъ ние се намираме предъ една масова безработица, десетки хиляди работници сѣ изхвърлени на улицата безъ работа и, понеже не сѣ си платили наема по за нѣколко месеца, биватъ изхвърляни отъ квартиритѣ, въ които живеятъ. Днесъ трудещитѣ се маси ялатъ много сѣмѣтъ хлѣбъ, макаръ че житото бѣше купено на неимовѣрно ниски цени отъ селския дребенъ производителъ. Днесъ сѣ хиляди работнически семейства нѣматъ топливо и ходятъ по гаритѣ и по другитѣ краища на София да събиратъ сѣ торби бучки кюмюръ, за да могатъ да отоплятъ зѣзнешитѣ рѣщѣ и крака на своитѣ деца.

Общинскитѣ съветници въ Софийската община, па и въ другитѣ общини, не виждатъ и не чувствуватъ всичко това. И какъ могатъ да го чувствуватъ, когато на тѣхъ имъ е добре, когато тѣхнитѣ деца сѣ добре облѣчени, обути въ шушони и когато ги изпращатъ съ трамвай на училища? Тѣхъ не ги интересуватъ децата на трудещитѣ се. Но и тамъ, където общинскитѣ съвети сѣ въ рѣшетѣ на работничитѣ и селянитѣ, тѣ неминуемо се облъскватъ съ тази действителность: при всѣко посегателство върху имотнитѣ класи, при всѣко облагане на чорбаджилтъкъ сѣ известенъ извънреденъ данѣкъ, веднага имъ се казва: „Не може“, и гласуванитѣ отъ тѣхъ бюджети не биватъ утвърждавани; а впоследствие вече идва другата мѣрка — разтуряне на съвета и интерниране на общинскитѣ съветници.

Поради това повсемѣстно явление — обедняването на общинитѣ липсата на сръдства за посегателство на беднѣтарнитѣ имъ нужди — наредъ съ другитѣ палиативни мѣрки, които се предвиждатъ въ този законопроектъ, се предвижда и групирането на нѣколко общини въ една. Аргументитѣ за това сѣ, че малкитѣ населени пунктове нѣматъ нужда да съществуватъ като самостоятелни общини и, следователно може да стане известно обединение.

Г. г. народни представители! Ние винаги подчертаваме, че при днешната обстановка, при липсата на всѣкаква перспектива за намаление на днешната криза, централната властъ, фашистската диктатура все пакъ ще се мъчи да обсеби този апаратъ, който привидно има известна самостоятелность, за да го направи да служи не за облекчение на положението, не за благоустрояване на крайнитѣ квартали, не за отпускане кредити и помощи на безработнитѣ, не за създаване ясли и приюти за работническата класа, а да бжде като единъ джандаръ въ рѣшетѣ на г. министра, и всѣкога, когато трудещитѣ се маси сѣ влѣчатъ, за да предявятъ своитѣ искания, тѣ да бждатъ усмирявани съ жестокоствата и сѣ насилието на тази диктатура.

Ето и този именно законопроектъ следва тази политика. Наредъ съ това този законопроектъ има за задача, да може да се збере и онова малко, което е останало. Г. министърътъ, базирайки се на официални данни, казва, че задълженията на градскитѣ и селскитѣ общини надминаватъ милиардъ лева. Естествено, никой не може да си прави илюзия, че даже и една малка частъ отъ това може да бжде събрано. Напротивъ, при това обедняване, което е стигнало вече крайнитѣ размѣри, работникътъ въ града не е въ състояние да консумира, а и бедниятъ селянинъ — особено въ балканскитѣ села, където изключително поминѣтъ е отъ дѣлварство — също не е въ състояние да консумира, тъй като той трѣбва да продава кубическия метъръ дърва 50 л., когато само за право да сѣче отъ гората дърва той трѣбва да плати на общината 30 л. такса.

При тая перспектива на невъзможность вече да се намѣрятъ доходи за общинитѣ този законопроектъ цели именно да направи единъ мишъ-машъ, при който да могатъ да се ограбятъ и последнитѣ стотинки и на оная малка частъ отъ населението, която още вѣрва въ изживяването на кризата.

Ние не можем да се съгласим с това сгрупиране на отделните общини. Ние считаме, напротив, че всеки населен пункт трябва да съставя самостоятелна единица, да функционира за себе си, но, разбира се, не както днес, а да бъде един съвет на селяните и на работниците, които да обсъждат своя халъ. Централната власт не трябва да се явява с такива закончета, с които само да хвърля прахъ в очите на изнемогващите общини, на населените пунктове, но трябва да отпусне безвъзмездно кредити и помощи на общините, за да могат те действително от своя страна да се грижат за издръжката на безработните, да ги снабдяват с квартири, да облекчават положението на занаятчиите, които въ настоящия моментъ просто отварят и затварят кепенците, без да са направили никакъв алъш-веринъ. Трябва също така да бъдат премахнати и тези данъци, с които днес се ограбват трудещите се маси; трябва да се премахне пждарщината, таксите за съчене дърва, както и другите косвени и пръки данъци, които само изтощават трудещите се маси. Централната власт трябва да намъри срѣдства отъ другде. И тя може да ги намъри, но не иска, защото ще трябва да посегне тамъ, дето има, защото тя е представителка именно на онѣзи, които днес държатъ въ ръцете си капитала, които държатъ срѣдствата за производството, и защото правителството се явява само като единъ паразанъ, задъ който те провеждатъ своята грабителска политика. Облекчение на общините, подобрене на общините, благоустройство на населените пунктове, на градовете и селата, създаването на канализации и задоволяването на редица други необходими, насъщни нужди на селата и градовете, борби противъ епидемиите, противъ глада и мизерията — всичко това може да бъде дѣло само на работниците и селяните, на борбата имъ за завземането на общините въ свои ръце. По пътя на тази борба само те могат да наложатъ своите искания за отпускане кредити безвъзмездно на изнемогващите отделни общински институти. Това ще бъде най-ефикасната мѣрка действително за излизане отъ това състояние. Другото не са никакви ефикасни мѣрки, а е само прахъ въ очите на трудещите се маси за отклонение временно на тяхното внимание отъ правилния имъ борчески пътъ, който те следватъ и ще продължаватъ да следватъ. (Ръкоплъскания отъ работниците)

**Председателстващъ Н. Шоновъ:** Има думата г. министърътъ на вътрешните работи и народното здраве.

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Г. г. народни представители! Вънесенитъ отъ менъ законопроектъ предизвиква повдигането на редица въпроси отъ трибуната на Народното събрание. Той постави за обсъждане редица проблеми отъ нашето общинско самоуправление. Ако е вѣрно, че въ голѣмата степенъ животътъ на държавата, правилното развитие на държавата е въ зависимостъ отъ състоянието на общините, били те градски или селски, то, очевидно, въпросътъ за общинското самоуправление въ нашата държава е единъ въпросъ отъ капитално, отъ фундаментално значение въобще за нашето държавно управление. Не може да има добре устроена държава, ако не е добре устроена общината; не може правилно да функционира държавата, ако общината не функционира правилно. Нашите погледи, следователно, са отправени въ настоящия моментъ къмъ общините, и затова ние искаме да си отговоримъ на въпроса: въ какво положение се намиратъ днесъ общините и кой е пътятъ, по който трябва да тръгнемъ, за да можемъ да извършимъ едно ново реформено дѣло въ нашата страна?

При поставянето на тази задача, г. г. народни представители, азъ, като вашъ мандатаръ въ правителството, съмъ искалъ да бъда последователенъ, като избѣгвамъ преди всичко неправилните действия и се отклонявамъ отъ възможностите за пагубни скокове. При дебатите въ миналата сесия по държавния бюджетъ се беше поставилъ въпросътъ за състоянието, въ което се намиратъ селските и градските общини. Следъ закриване на сесията азъ имахъ случай да обиколя нѣкои населени мѣста въ страната и да се срещна съ самите представители на нѣкои общини, които общини, по изявленията на техните представители, се намираха въ извънредно лошо, може да се каже, безизходно положение.

Още миналата година, презъ месеците юлий и августъ, когато имахъ случай да посетя нѣкои общински управления, азъ оповестихъ отъ името на правителството, че една отъ задачите на блоковата властъ ще бъде да създаде единъ законъ за облекчение главно финансовото,

бюджетното положение на общините. Поради това още презъ лѣтото се дадохъ нареждания да се събератъ всички необходими материали, отъ които да се види въ какво положение се намиратъ общините и да се направятъ правилни заключения за мѣрките, които ще трябва да се взематъ за удовлетворяването на насъщните нужди на общините и за премахването на това тяхно бедствено положение. Материалите се събираха нѣколко месеци презъ лѣтото на 1932 г. И следъ като бѣха събрани, за да се види какво е въ сѣщностъ положението на общините, азъ имахъ честта да свикамъ една конференция тукъ, въ София — която трябва да бъде направена за облекчаване на градските и селските общини. Въ тази конференция участваха, отъ цѣла България, представители на всички изборни учреждения, на всички организации, които са въ тѣсна връзка съ общинското самоуправление и същевременно представители на административната властъ, имащи непосредствена връзка съ живота на самоуправителните тѣла. Тази конференция, свикана и председателствувана отъ менъ, даде своето заключение, като пожелания, като препоръки. Предъ конференцията азъ имахъ за задача да дамъ възможностъ на всеки да се произнесе правилно по повдигнатия въпросъ и, естествено, мой дългъ бѣше да не поемамъ никакви ангажменти предварително, докато не се уяснятъ въпросите не само въ Министерството на вътрешните работи и народното здраве, но същевременно и въ Министерския съветъ.

По-после азъ имахъ честта да реферирамъ предъ конгреса на градските общини, презъ декемврий месецъ на 1932 г., когато бѣше вече изготвенъ отъ менъ законопроектътъ за облекчение на общините и внесенъ въ Министерския съветъ, и имахъ възможностъ да чуя мнението на всички представители на градските общини. И въ този конгресъ на градските общини азъ намърихъ пълно одобрение и голѣми пожелания въ духа на онова, което лежеше въ изготвения законопроектъ, който днесъ е представенъ въ Народното събрание за обсъждане и приемане.

Г. г. народни представители! Нашите общини могат да бъдатъ лѣкувани, могат да бъдатъ нареждани, могат да бъдатъ организирани не само съ искания на максималисти. Никой не трябва да си прави иллюзия, че можемъ да подобримъ положението на нашата община — което е плачевно, нѣщо повече — нещастно — съ единъ замахъ, съ една реформа. Ние имаме преди всичко общини, които не могат да функциониратъ, не могат да живеятъ, не могат да дишатъ, които спиратъ своя животъ.

**С. Ризовъ (з):** 50% сж.

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Не само 50% сж, а азъ бихъ казалъ, рѣдко е община въ България, която да се намира въ едно щоголе сносно финансово-бюджетно състояние. Ето защо голѣмата задача, която се сложи на правителството, преди всичко бѣше съ бърза мѣрка и то ефикасна, не палиативна, съобразно съ нашите условия, при които ние живѣемъ, да даде възможностъ на 97 градски общини и на 2.554 селски общини — на 2.650 болни обществени организми, страдащи отъ тежка болестъ — да продължатъ своето съществуване. И следъ това вече, когато ние дадемъ възможностъ на тези общини да продължатъ своето съществуване, можемъ, при по-спокойно обсъждане на въпросите, да замислямъ и по-нататъшните необходими реформи.

Въ моето министерство се приключи една статистика, която показваше, че дълговете на градските общини, безъ Софийската градска община, къмъ 1 августъ 1932 г. възлизатъ приблизително — цифрите не могат да бъдатъ математически точни, понеже ние сме ги събирали отъ всички общини въ страната; всеки случай, те даватъ една картина — крѣгло, на 753 милиона лева, а дълговете на селските общини възлизатъ приблизително на 1 милиардъ и 14 милиона лева, при единъ редовенъ бюджетъ на градските общини отъ 372.000.000 л. годишно — безъ Софийската община — и на селските общини — редовни бюджетни приходи за 1931/1932 финансова година — отъ 494.000.000 л. крѣгло. Следователно, ние виждаме, че едни градски общини, които иматъ около 370.000.000 л. годишни приходи, те трябва да посрѣщатъ задължения около 753.000.000 л. — повече отъ два пъти — а селските общини, които, при единъ малкъ годишенъ приходенъ бюджетъ отъ около половинъ милиардъ

лева, има да посрѣщат задължения надъ единъ милиард лева — положение, следователно, безизходно. Азъ трѣбва да кажа, че у насъ общината е била преследвана много често отъ българския законодатель — кога съзнателно, кога несъзнателно. Въ нашия 50—60-годишенъ свободенъ общественъ животъ ние виждаме съ редица закони — кога знайно, кога незнайно, съ знанието на общини и безъ тѣхното знание, понекога даже безъ знанието на заинтересованитѣ служби, министерства, дирекции и пр. — да се създаватъ задължения за общинитѣ, безъ да се държи смѣтка за възможноститѣ. Нашитѣ общини сѣ отрупани съ задължения. Този процесъ на отрупване е продължавалъ още отъ освобождението на нашата държава, за да дойдемъ до днешното положение почти на безизходностъ. Нашитѣ общини сѣ отрупани съ задачи, безъ да могатъ тѣ да постигнатъ тѣзи задачи. Защото, преди всичко, иматъ само задължения, голѣмъ, непоносимъ товаръ, а нѣматъ срѣдства, за да разрешатъ тѣзи задачи. Днесъ ние имаме общини, които сѣ просто въ едно, азъ бихъ казалъ, плачевно положение. Г. г. народни представители! Не сѣ само тия 32 или 35 фонда, които сѣ създадени съ закони. Има още редица фондове, специфични общински фондове — градски и селски — които фигуриратъ въ бюджетитѣ и смѣтководството на общинитѣ. Това смѣтководство на общинитѣ представлява — позволете ми да кажа — единъ лабиринтъ не, една крокодилска смѣтка. Където счетоводителтъ, секретаръ бирниктъ, ще трѣбва дене и ноще да внимава коя стотинка отъ кжде е взета, кжде да я запише, на коя страница, въ коя книга, да държи отдѣлни 30—35—40 и повече смѣтки. Всичко това показва, че организацията на българскитѣ общини е лоша и че въ това отношение ще трѣбва да има едно разчистване. Ние днесъ имаме общини, които сѣ отрупани съ грамадни задължения. Цифритѣ въ това отношение сѣмъ далъ въ мотивитѣ къмъ законопроекта.

Нека кажа главнитѣ цифри. Задължения къмъ фондове общо 447 милиона лева. 447 милиона лева! Заплати на общински чиновници за минало време градскитѣ и селскитѣ общини иматъ да плащатъ 182 милиона лева. 182 милиона лева при нашитѣ условия на бедностъ, на осѣдностъ, при нашитѣ бедни общини — градски и селски — да се плащатъ за минало време къмъ 1 августъ м. г. за неизплатени общински чиновнически заплати! Това показва, че действително аномалията е извънредно голѣма. Да има да се плащатъ крѣжло 700 милиона лева заеми отъ тѣзи общини къмъ редица частни банци, обществени банци и къмъ държавата, показва сѣщо, г. г. народни представители, че положението е извънредно отекчено. И ето защо азъ си зададохъ скромната задача на първо мѣсто да не бѣда максималистъ да искамъ всичко и, щомъ не мога всичко, да се откажа и отъ малкото. Ще видимъ какво е това малко, което се дава на общинитѣ съ този законопроектъ. Азъ си зададохъ скромната задача да потърся едно що-годе облекчение, и азъ искамъ да бждемъ всички добросъвестни и да се признае, че този законопроектъ, ако много не прави, поне не създава никакви нови задължения; напротивъ, той очевидно премахва редица задължения на общинитѣ и, следователно, той е единъ законопроектъ, който ги облекчава.

Мене ми се прави упрѣкъ, че азъ дохождамъ съ този законопроектъ преди още да е сезирано Народното събрание съ голѣмия законопроектъ за реорганизация на нашето общинско самоуправление — единъ новъ законопроектъ за общинитѣ.

Г. г. народни представители! Въпросътъ за създаване законъ за общинитѣ — градски и селски — е единъ много сложенъ въпросъ. Азъ се надѣвамъ, че управлението на Народния блокъ ще съумѣе да разреши и тази задача може би много по-сполучливо, отколкото нѣкои наши политически противници предполагатъ. Въ всѣки случай, азъ трѣбва да кажа, че ние не желаемъ да вървимъ по пътя на законопроекта за общинитѣ на г. Ляпчева затова, защото този законопроектъ не е прецененъ преди всичко отъ собствения му авторъ въ неговото значение, въ неговитѣ възможности и въ послѣдствията, които той може да породи. Безспорно, законопроектътъ на г. Ляпчева е сериозно дѣло, обаче въ него има много невъзможности. Г. Каназирски искаше да каже отъ трибуната на Народното събрание, че нашиятъ законопроектъ е нѣщо горе-долу като законопроекта за общинитѣ на г. Ляпчева.

Какво има въ онзи законопроектъ, г-да? За него г. Ляпчевъ казва въ мотивитѣ му, че е резултатъ на 20-годишни проучвания. Ако действително въ България това е резултатъ на 20-годишнитѣ проучвания по общинското

самоуправление, ние всички трѣбва да кажемъ, че въ България има доста слаба мисль за общинското самоуправление. Въ този законопроектъ, г. г. народни представители, има засегнати редица въпроси, които могатъ и трѣбва да бждатъ засегнати — не отричамъ — но не всички сѣ щастливо разрешени. Азъ искамъ да се спра на по-важнитѣ положения въ законопроекта на г. Ляпчевъ. Въ този законопроектъ се предвижда групирането на общини съ 1.000 души жители. Ние предвиждаме 250 кѣщи. По-нататѣкъ, селскитѣ съвети се избиратъ за 4 години, а градскитѣ съвети — за 8 години. Единъ голѣмъ въпросъ на демокрацията и на самоуправлението е 8-годишниятъ изборъ на общинскитѣ съвети. Ако 20 години сме обсъждали въпроса и сме дошли до заключение, че градскитѣ общински съвети трѣбва да се избиратъ за 8 години и следъ това дойдемъ до една реформа, както е въ законопроекта на г. Ляпчева, въ смисълъ, че ще има приемственостъ, ама ще има приемственостъ въ общинското дѣло само за градскитѣ общини, понеже тамъ всѣки 4 години ще се преизбиратъ половината отъ общинскитѣ съветници, а въ селскитѣ общини нѣма да има такава приемственостъ — значи за 97 градски общини въ България ще има приемственостъ, когато за 2.550 общини нѣма да има никаква приемственостъ — очевидно, проблемата за приемствеността въ общинското дѣло и въ управлението на общинитѣ, градски и селски, не е решена съ този законопроектъ на г. Ляпчева.

**А. Аврамовъ (з):** Въ селскитѣ общини приемствеността става съ полицията.

**Г. Каназирски (д. ср):** И сега става така.

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Г. г. народни представители! Въ законопроекта на г. Ляпчева има една идея, която не е откритие на законопроекта, защото тя сѣществувала, откакто има общинско самоуправление. Азъ не се страхувамъ да кажа, че откакто има свободна България е сѣществувала тая идея, да се избира евентуално общинскитѣ кметъ направо отъ населението чрезъ известенъ изборъ, както се избира, да кажемъ, общинскитѣ съветъ. Въ всѣки случай, да се избира общинскитѣ кметъ направо отъ населението, тази идея нито е отъ български произходъ, нито даже е нѣкакво откритие на този законопроектъ. Тя е по-стара отъ него. И ако бѣше въпросъ 20 години да правимъ този законопроектъ, за да дойдемъ до тая идея, очевидно, че много малкъ резултатъ сме постигнали.

По-нататѣкъ законопроектътъ на г. Ляпчева забърква положението, което ние днесъ искаме да разчистимъ. И тамъ е различието между нашия законопроектъ и законопроекта на г. Ляпчева. То е по въпроса за фондовете. Въ законопроекта на г. Ляпчева не се прокарва никаква идея за облекчаване на общинитѣ по отношение на фондовете. Има само едно, че въ законопроекта на г. Ляпчевъ, като сѣ почнали да изброяватъ разнитѣ фондове, сѣ забравили нѣколко само. Забравили сѣ ги, понеже не сѣ могли да си спомнятъ за тѣхъ.

**С. Таковъ (з):** Следъ двадесетгодишно проучване!

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Така, напр., въ чл. 176 отъ законопроекта на г. Ляпчевъ сѣ забравили фонда за „Учителски заплати“. Очевидно, никой не е освободилъ общинитѣ да плащатъ за учителски заплати.

**А. Капитановъ (з):** Тѣ отъ просвѣта малко се интересуватъ.

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Фондътъ „Обществени осигуровки“, дѣло на Сговора, на г. Цвѣтко Бобошевски, сѣщо е забравенъ. Очевидно, че тѣ нѣма да игнориратъ този фондъ, но сѣ го забравили, защото тѣзи, които сѣ писали законопроекта, не сѣ знаели, че сѣществувала. По-нататѣкъ сѣ пропуснали скотовѣднитѣ фондове, безъ да ги отричатъ. Това е сѣщностъта около фондовете. Нѣма никакво постановление за облекчаване на общинитѣ по отношение фондовете. Напротивъ, като-че-ли се санкционира едно положение по отношение фондовете, което е застрашително за общинитѣ. Застрашително е положението не само днесъ, не само презъ 1932 г.; то бѣ такова и въ началото на 1931 г., презъ месецъ февруарий, когато се гласува този законопроектъ, застрашително бѣше положението на общинитѣ вследствие на тѣхнитѣ задължения къмъ фондовете. Но авторътъ на голѣмия законопроектъ за общинитѣ не е дошълъ до схващането, до желанието да освободи общинитѣ отъ фондовете, да даде известни облекчения



За други облекчения нѣма нито дума по-нататѣкъ въ този законопроектъ, който е много голѣмъ, който има и добри постановления — не отричамъ. Напримѣръ, добро е постановлението, че въ благоустройството се внася участие на онѣзи жители, които ще черпятъ облаги отъ него въ известна община, това, което е една стара идея въ България, което за жалостъ до сега е въ много слаба форма прокарано въ нашето законодателство и което ще бѣде и наша задача въ близко време, да намѣримъ начинъ, за да я прокараме въ законодателството, да подпомогнемъ благоустройството въ общинитѣ, чрезъ едно облагане, чрезъ внасяне на известни суми отъ онѣзи жители, които непосредствено се ползватъ отъ дадени благоустройствени постижения на общинитѣ.

Та казвамъ, въ този законопроектъ за общинитѣ на г. Ляпчева азъ не виждамъ особени реформи на общинското дѣло, безъ да отричамъ, че въ този законопроектъ има много положения, които биха могли да бѣдатъ използвани. Така или инакъ този законопроектъ не е станалъ законъ и азъ бѣхъ принуденъ тукъ, при едно пререкание съ г. Ляпчевъ, да му кажа моето убеждение, че самитѣ автори на този законопроектъ се уплашиха отъ собствената си рожба, като видѣха законопроекта внесенъ въ Народното събрание. Затуй той не стана законъ, а остана само едно пожелание, гласувано на първо четене.

**Г. Каназирски** (д. сг): Изглежда, че въ продължение на 50 години все тѣй сѣмъ се плашили и затуй имаме все кърпежи г. министре, на закона за общинитѣ отъ 1882 г.

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ**: Може да е вѣрна Вашата бележка, г. Каназирски. — Азъ ще мина по-нататѣкъ къмъ самия законопроектъ и къмъ системата, която ще се следва отъ правителството на Народния блокъ по въпроситѣ за общинското самоуправление.

**П. Н. Даскаловъ** (нац. л): Въ тѣзи 50 години, г. Каназирски, влиза осемгодишното управление на Сговора.

**Г. Каназирски** (д. сг): Понеже, г. министърътъ твърди, че сме се бояли, затуй направихъ този апострофъ. Ако е така, значи въ продължение на петдесетъ години всички сѣмъ се бояли, защото нѣмаме новъ законъ за общинитѣ. Азъ казвамъ, ако е вѣрно, че сѣмъ се бояли; не признавамъ, че сѣмъ се бояли.

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ**: Г. г. народни представители! Нашиятъ законопроектъ на първо мѣсто се занимава съ голѣмия въпросъ, кои фондове за въ бѣдѣ сѣмъ трѣбва да останатъ задължителни за общинитѣ. Това е първиятъ кардиналенъ въпросъ, съ който се занимава този законопроектъ. Този въпросъ е разрешенъ въ чл. 1, 2, 3 и 4. При решаването му, трѣбва да се държи смѣтка за всички нужди на общината; трѣбва да се държи смѣтка за обстоятелството, кое може, кое трѣбва и кое не трѣбва да върши общината, отъ кое тя може да бѣде освободена и отъ кое не може. Само съ такъвъ разчетъ може да се направи една правилна преценка за задължителността на съществуващитѣ фондове за градскитѣ и селскитѣ общини. И азъ се осигурявамъ да твърдя, че като задължителни фондове, така както сѣмъ опедѣлени тѣ въ първитѣ четири члена на законопроекта, сѣмъ подбрани само тия, които засегатъ най-необходимитѣ и най-насъщнитѣ нужди, които трѣбва да удовлетворява всѣка една община. Напр., не може безъ фонда „Учителски заплати“, тѣй като общината подпомага плащането на учителскитѣ заплати. Училищниятъ фондъ е сѣмъ така една жизнена необходимостъ. Пенсионниятъ фондъ, г. г. народни представители, е единъ фондъ, който държи смѣтка за болното положение, въ което се намира нашата държава, забатачена въ всѣко отношение — въ държавно управление, въ окръжно управление, въ общинско самоуправление — и забатачена преди всичко относително изплащането на пенсиятѣ. Шомъ ние днесъ нѣмаме никакъвъ пенсионенъ фондъ, шомъ не стигатъ срѣдствата за изплащането на пенсиятѣ, шомъ държавата сама съ своитѣ намалѣли ресурси, съ своитѣ слаби приходи, не може да навакса цѣлата необходима сума за изплащането на пенсиятѣ, очевидно е, че трѣбва да се потърсятъ приходи, постѣпления, суми въжѣде другаде. Разбира се, въ това отношение азъ не мога да направя нищо друго, освенъ онова, което постановява законътъ за пенсиятѣ. Дали въносътъ въ този фондъ е голѣма или малка, това евентуално Народното събрание може да обсъди, но въ всѣки случай по отношение на пенсионния фондъ азъ сѣмъ дълженъ да заставамъ на гледището на гласувания законъ за пенсиятѣ и да подпомогна фи-

нансовия министъръ и държавата въ намирането на не-обходимитѣ за изплащането на пенсиятѣ срѣдства.

Г. г. народни представители! За другитѣ фондове трѣбва да кажа, че за фонда „Лѣкуване противъ бѣсъ“ се предвижда 1% отъ редовнитѣ приходи; за фонда „Подобрение на скотовѣдството“ — 2% за общини съ бюджетъ 500.000 л., 1% за общини съ бюджети до 1.000.000 л. и 1/2% за общини съ по-голѣмъ бюджетъ; за фонда „Борба съ маларията“ — 5% отъ редовнитѣ приходи на общинитѣ само въ заразенитѣ отъ малария мѣста. За всички тѣзи главни фондове, които изрично сѣмъ изброени въ чл. 1, се ангажиратъ не повече отъ 10% отъ общинскитѣ приходи. Разбира се, че къмъ този процентъ се прибавятъ, както казахъ, задълженията на общинитѣ къмъ пенсионния фондъ, къмъ фондъ „Учителски заплати“, къмъ „Училищния фондъ“ и пр. и пр. — задължения, които сѣмъ предвидени въ други закони и, следователно, не могатъ да бѣдатъ игнорирани.

Размѣртъ на вноскитѣ въ известни фондове ние трѣбваше да намалимъ и по този начинъ да направимъ известни облекчения за общинитѣ. Такива сѣмъ фондоветѣ, предвидени въ чл. 2.

Напр., досега се вземаше най-малко 2% отъ общинскитѣ приходи за фондетѣ „Водоснабдяване“ и „Планоснимане“, а сега е казано, че ще се вземе не повече отъ 2%. Има намаление на процента и за „Фонда за постройка, пристройка и надстройка на народни основни училища“ — опедѣлено е най-малко 1%, когато досега бѣше 2%.

„Фондътъ за обезщетяване притежателитѣ на конфискувано месо“ се образува отъ върхнината, която се налага отъ общинитѣ на килограмъ месо. Тукъ нововъведението е, че излишекътъ по този фондъ, следъ като се плати необходимото обезщетение на заинтересованитѣ стопани на заразенъ добитѣкъ, ще отива, не както гласи сега съществуващиятъ правилникъ, за постройка на кланица, а ще се дава въ разпореждане на общинския съветъ за нуждитѣ на общината.

„Фондътъ за заграждане и уредба на пазаритѣ и панаиритѣ“ ангажира освенъ такситѣ върху добитѣкъ на пазара, още и 15% отъ интизапа. А другиятъ фондъ, „Фондътъ за постройка на кланици“, ангажира освенъ такситѣ за заклания добитѣкъ, още и 50% отъ кръвнината. Сега се дава на общинския съветъ правото да обсъди, дали ще трѣбва за нуждитѣ на единия фондъ и на другия фондъ да даде 15% отъ интизапа за единия фондъ и половината отъ кръвнината за другия фондъ, при известни нужди, за които тѣ ще трѣбва да се грижатъ.

По този начинъ се дава известна свобода на общинскитѣ съвети и се прави едно облекчение, което ще имъ даде възможностъ отъ една страна да задоволятъ най-необходимитѣ, най-належащитѣ нужди на общинското управление, и отъ друга страна ще се получи една възможностъ за общинитѣ да се грижатъ и за другитѣ си нужди, не само за нуждитѣ, за които сѣмъ създадени тѣзи фондове, за които ние говоримъ тукъ.

Г. г. народни представители! По всички други фондове за които не се споменава въ законопроекта, общинитѣ сѣмъ освободени отъ вноски. Това освобождаване на общинитѣ да предвиждатъ суми въ своитѣ бюджети за фондоветѣ е очевидно едно съществено облекчение.

По-нататѣкъ искамъ да уясня дълговетѣ на градскитѣ и селскитѣ общини къмъ фондоветѣ отъ минало време.

Констатира се, г. г. народни представители, че селскитѣ и градскитѣ общини дължатъ къмъ фондоветѣ до къмъ м. августъ 1932 г. 447 милиона лева. Отъ тия 447 милиона лева 165 милиона лева просто се опрощаватъ на селскитѣ и градскитѣ общини по постановлението на чл. 6, като се оставя само да се платятъ дълговетѣ къмъ пенсионния фондъ, кооперативнитѣ фондове за планоснимане и водоснабдяване и къмъ фонда „Обществени осигуровки“. Всичкитѣ задължения по всички други фондове се опрощаватъ и по този начинъ се получава едно значително облекчение на общинитѣ.

Като облекчение на общинитѣ отъ реаленъ характеръ е постановлението въ чл. 9 за заемитѣ на градскитѣ и селскитѣ общини. Въ това отношение ще ви дамъ следнитѣ цифри, г. г. народни представители. Първата категория заеми, които сѣмъ цитирани въ чл. 9, сѣмъ ангажирали 230 милиона лева; втората категория заеми, цитирани въ сѣмъ членъ, сѣмъ ангажирали 350 милиона лева; третата категория заеми, цитирани пакъ въ сѣмъ членъ — 63 милиона лева и четвъртата категория заеми — 38 милиона лева, или всичко ангажирани заеми въ размѣръ на 686 милиона лева, които тежатъ върху градскитѣ и селскитѣ общини и по които ние даваме, отъ една страна, разсрочка, отъ друга

страна, едно отлагане на тяхното плащане и, от друга страна, което е най-важното и най-существеното, едно значително намаление на лихвата, която се плаща за тия заеми.

Всичките законоположения, които се предвиждат въ внесения законопроект, г. г. народни представители — без да искам да ви отегчавам и да ги разглеждам поотделно — преследват една и съща цел: да създадат известно подобрене въ положението на селските и градските общини. И въ това отношение не се прави абсолютно за никоя община никаква разлика. Всичко, което е намърено да задържа по-нататъшния живот на общините, градски и селски, което спъва тяхното по-нататъшно развитие, всичко това ние сме поискали да го разчистим, да го отстраним и да дадем възможност на общините да живеят по-добре.

При разрешението на тази проблема, която обхваща, от една страна, задълженията към фондовете, от друга страна, опрощаването на задълженията за минало време към фондовете и, от друга страна, облекчението по отношение на заемите на селските и градските общини, ние тръбваме едновременно съ това да се занимаем и съ въпроса, доколко общината въ по-нататъшното си съществуване ще трябва да бъде реорганизирана въ смисъл на едно по-голямо групиране, на по-голяма територия, на повече население и на повече средства за нуждите на дадена община. И въ това отношение ние тръбваме да намалим известна норма. Може би тази норма да не е най-подходящата — народното представителство ще има възможност да обсъди въпроса. Ако съ недостатъчни тия 250 км.кв., ще можем да ги увеличим; ако трябва да предвидим известен размер минимум на общински бюджет, нямам нищо против, стига да е това целесъобразно за задачата, която сме си поставили, и да поставим въ закона една клауза относително размера на необходимия, задължителния минимален общински бюджет. Ако трябва да направим известна разлика между полските и планинските села, и въ това отношение можем да направим известни измещения. Въ всеки случай проблемата е сложена за разрешение. Тя не търпи отлагане, затова, защото една голяма необходимост е да се групират част по-скоро съществуващите малки общини и по този начин да може да се създадат и средства, и възможности за процътяването на общинските самоуправителни тела въ нашата страна.

При обсъждането, г. г. народни представители, на положението, въ което се намираме когато никоя община не може да понесе всички тия тежести, съ които тя е натоварена, когато никоя община не може свободно, съ пълна възможност да извършва всички свои задължения, съ които тя е натоварена от законите, ние тръбваме да се занимаем по справедливост и съ един друг въпрос: въпроса за отговорността на отчетниците и разпоредителите съ общинските бюджети, градски и селски, въ настоящия момент. Въ чл. 35 от закона за бюджета на държавата за 1932/1933 финансово година има едно много строго постановление, по силата на което се подвеждат под отговорност всички разпоредители съ общинските бюджети, които не съ внесли всички ония необходими суми, за които общината е задължена по съществуващи закони главно към фондовете, заемите и всички други задължения, които се предвиждат въ отделните закони. Всички разпоредители въ България съ общинските бюджети по необходимост тръбват да попаднат под тази гражданска отговорност, установена съ чл. 35 от закона за бюджета. Справедливо беше, една необходимост беше да се даде известно облекчение, известно освобождаване на тези отчетници и разпоредители съ общинските бюджети. И на това се дължи именно постановлението въ чл. 7 от внесения законопроект, което създава отговорност само за онези разпоредители, счетоводители, отчетници по общинските бюджети, които не съ направили необходимите вноски въ задължителните фондове след като съ имали пари, а не когато тѣ съ изплатили заплати, и, вследствие на плащане заплати и посрещане на най-неотложните нужди за функционирането на общината, тѣ не съ имали средства, и, следователно, не съ могли да внесат нищо въ тия фондове, към които тѣ съ задължени да правят своите вноски.

Г. г. народни представители! От страна на опозицията въ днешното Народно събрание се казаха и думи на одобрение, и думи на незадоволство по отношение на този законопроект. Понятно.

Г. Каназирски внесе тук, че законопроектът е един палиатив. Друг един от говорившите вчера каза, че

това е само един опит, опит, който, очевидно, спира насрѣд пътя.

Г. Каназирски, който иначе одобрява законопроекта, каза, че бил палиатив, и то може би вреден палиатив, затова защото този палиатив, след като закърнилошото положение на селските общини, може би ще отстрани голѣмата реформа за създаване на един нов организационен закон за общините.

Г. г. народни представители! Този законопроект нито е опит, нито е палиатив. Той е един законопроект, който си е поставил една конкретна задача и я е разрешил без да я разрешава палиативно, а така, както ние сме на мнение, че трябва да се реши.

С. Димитров (раб): (Тропа по банката) Г. председателю! Искам думата.

Г. г. народни представители! Преди няколко дни бѣ прострелян на улицата нашият другар г. Маргулов. Сега ни се съобща, че преди 15 минути е бил убит на ул. „Дунав“ и „Стара планина“ нашият другар народният представител Христо Трайков. Това е един курс на избиване дейците и представителите на българската работническа класа, който се провежда систематически от няколко време насам. (Възгласи от мнозинството)

Председателстващ Н. Шопов: (Силно звъни) Немате думата!

С. Димитров (раб): Ето защо, ние заявяваме на всеуслухание, че ще поведем решителна борба против този курс на избиване на представителите на Работническата класа. (Оживление всрѣд мнозинството)

С. Даскалов (з): Кой е убит?

С. Димитров (раб): Убит е Христо Трайков. Това подчертава за лишен път вашия курс на избиване на дейците от Работническата партия.

Ето защо ние протестираме и, въ знак на протест, напускаме заседанието. (Народните представители от работническата парламентарна група напускат залата)

С. Даскалов (з): Чакайте, бе, не сме го убили ние. Ще видим, кой е убиецът.

Д. Влахов (з): (Към излизашите работници) Да не се върнете само!

Председателстващ Н. Шопов: (Звъни) Моля ви се, г-да, пазете тишина!

Министър д-ръ А. Гиргинов: Г. г. народни представители! Азъ продължавам моята реч и след малко въротно ще свърша. — Какво е станало вън на улицата, ние не знаем. Въ всеки случай, властта ще изпълни своя дълг да дири убиеца, ако не е заловен, и да го накаже, съгласно действащите закони.

С. Даскалов (з): Какво друго можем да направим ние? Ние не можем да вървим подиръ него и да го пазим!

Министър д-ръ А. Гиргинов: Въ всеки случай, ние не можем да не изкажем нашето възмущение, че по такъв начин падат български народни представители. (Глъчка)

Председателстващ Н. Шопов: (Звъни) Моля, г-да!

Министър д-ръ А. Гиргинов: Г. г. народни представители! Моят законопроект, следователно, не е палиатив, нито е параван, нито е прикритие за каквато друга цел, а тъкмо обратното. Който иска да бъде добросъвестен, ще се съгласи съ мене, че за да можем да имаме една истинска, добре обмислена реформа за самоуправлението на общинското дѣло въ страната, ние тръбваме най-напред да пристъпим към разчистването на съществуващото тежко положение на градските и селските общини. И въ този законопроект не се засѣга нищо друго, освен онова, което е свързано непосредствено и органически съ самата задача, която ние искаме да разрешим. Никакви други въпроси не съ влѣзли въ този законопроект.

Общинското самоуправление ще се реформира и то въ голѣм мащаб, ако е съдено — въ което, впрочем, не се съмнявам — Народният блок да продължи

своето управление за доброто на страната. Общинското самоуправление ще се реформира в най-голям мащаб, защото аз съм в състояние да кажа на г. г. народните представители, че в най-близко време ние ще имаме случай да разгледаме законопроекта за общественото подпомагане, който законопроект разрешава един от най-големите капители в ресора, в дейността на общинското самоуправление, с нови средства, с нови задачи, с нови възможности. Това е един законопроект, който ще иска да обхване цялото дѣло на общественото подпомагане в страната по един ефикасен начин, с помощта на всички обществени и държавни учреждения.

Следователно, дѣлото за реформиране на общинското самоуправление ще получи своето по-нататъшно развитие, както виждате, по един планомѣрен начин и съ закона за общественото подпомагане. Естествено, след като този законопроект стане закон, ще допринесе за подобрене положението на общините, за да могат тѣ да изпълняват своите задачи.

Утре се внася законопроектът за закриването на окръжните съвети в днешния им вид. И това е една реформа, която дохожда в развитието на цялата реформна акция на самоуправителните тѣла в страната. И намъ ще остане, г. г. народни представители, да се замислимъ, какъ ще трѣбва и общината, била селска или градска, да я изправимъ по-нататък здраво на нейните крака, за да може да бѣде тя, от една страна, една административна единица, която да участвува най-ефикасно в управлението и да подпомага държавната власт, да представлява в миниатюръ самата държава, жизнена и дееспособна; от друга страна, да може да бѣде един стопански факторъ; на трето мѣсто, да бѣде социален, обществен факторъ и да изпълнява всички ония задачи, които съвременният животъ слага предъ модерната община, която трѣбва преди всичко да бѣде в непосредствена и тѣсна връзка съ самото население.

Кръгът на всички тия мѣроприятия, цикълът на цялата тази реформна дейност ще дойде да се закръгли съ новия законъ за общините, който ще бѣде даденъ днес на страната. Като казвамъ днесъ, разбирамъ днешното управление. Не желая да бързамъ, не желая да правя скокове. Ако действително ние, макаръ и съ месеци закъснение, можемъ да дадемъ едно правилно разрешение на тия въпроси, това закъснение ще бѣде оправдано, цялостният трудъ ще бѣде добре възнаграденъ, резултатътъ ще бѣдат спасителни за нашата страна. Въпросътъ е да се не правятъ гафове, да се не правятъ прибързани работи, да не се създаватъ от насъ работи, от които въ недалечно бъдеще сами ще се подплашимъ и сами ще трѣбва да ги измѣняваме. Ще вървимъ стѣпка по стѣпка, право, решително, съ огледъ на известна целъ.

Въ връзка съ самоуправлението ще трѣбва да разрешимъ голѣмата задача — и азъ мисля, че ще бѣда щастливъ до разглеждането на бюджета за Дирекцията на народното здраве да я разреши — какъ да намѣримъ сигурни средства за издръжката на 900-тъ здравни служби в цялата страна, по всички села и градове. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството). И тази задача ще бѣде разрешена въ връзка съ всички тѣзи мѣроприятия, които ще бѣдат дадени въ една последователност, въ една система.

Ако ние вървимъ постепенно и се задоволяваме въ момента съ онова, което е възможно, ако ние не сме — да кажа за трети път — само максималисти и да отричаме всичко, г. г. народни представители, азъ смѣя да се похваля — тя не е моя похвала, тя е похвала на управлението, тя е ваша похвала, на васъ, които ме подкрепяте, че задачата е ефикасно разрешена. Не че законопроектътъ е свършенъ — ще направимъ въ него известни измѣнения — но задачата е разрешена: общината ще може да диша, ще може да живѣе, ще може да дочака една, втора, трета реформа, ще може да предприема известни мѣроприятия, ще може да изпълнява своите социални, обществени, стопански, административно-политически задължения и служби. Следователно, на нея даваме онова, което днесъ ѝ е най-необходимо. Нашето построение ще бѣде свършено дотолкова, доколкото едно човѣшко създаване може да бѣде свършено. И естествено, при единъ що-годе добре нареденъ планъ, при едно добре завършено дѣло, резултатътъ не могатъ да бѣдат лоши.

Ние се ласкаемъ, че този законопроектъ ще бѣде приетъ отъ Народното събрание. Ще го обсъдимъ въ комисията, ще направимъ всички необходими измѣнения, рѣководени отъ оная целъ, която преследваме.

Въ моята папка, г. г. народни представители, има сто три телеграми отъ цяла България, отъ най-затѣняните села, които чакатъ гласуването и прокарването на този

законопроектъ. Това показва, че този законопроектъ е една необходимост, една навременна мѣрка. Само едно съсловие — месарското — досега е дало неодобрителни телеграми само по отношение на единъ членъ, който се отнася до фонда за заплащане на конфискуването на меса. Доколко месаритъ сѣ прави, това ще се обсъди въ комисията, като вземемъ подъ внимание всичко онова, което сме длъжни да вземемъ подъ внимание. Законопроектътъ има одобрението на една конференция на Съюза на градовете, един отъ най-заинтересуваните срѣди. Има сѣщо одобрението на стотицѣт телеграми, които идватъ безъ нѣкой да ги предизвиква — хората сами пращатъ одобрителни телеграми. Съ тоя законопроектъ, колкото и да се зловиди на нашата уважаема опозиция, всетаки ние правимъ една стѣпка напредъ и той е една навременна, една спасителна мѣрка. Нашите общини действително сѣ преобърнали на болни, неджави 110—115-годишни старци, наведени, прегърбени, които вече не могатъ да се движатъ. Ако ние успѣемъ малко да съживимъ тия немощни старци, да придобиятъ една младенческа сила, да се изправятъ, да станатъ прави, да могатъ да живѣятъ и да бѣдатъ здрави (Ржкоплѣскания отъ мнозинството); ако по-нататъкъ можемъ да очакваме отъ тѣхъ дѣла, за насъ задачата е правилно разрешена и ние можемъ да бѣдемъ доволни. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Които приематъ на първо четене законопроекта за облекчение на общините тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

**Народните представители г. г. Иванъ Цанковъ и Велико Савовъ** писмено съобщаватъ, че напускатъ народнолибералната парламентарна група и минаватъ въ тази на Националибералната партия. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството. Оживление)

Понеже по точки втора и трета отъ дневния редъ докладитъ по законопроектитъ не сѣ готови, ще пристѣпимъ къмъ точка четвърта — **първо четене законопроекта за измѣнение закона за опрощаване заемитъ, отпущнати отъ Българската земеделска банка, подъ гаранция на държавата, на военноинвалидитъ изгубили 100% работоспособностъ.**

Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

**Секретаръ Ж. Желябовъ (р):** (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ мотивитъ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 25).

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Желаящи да говорятъ нѣма.

Които отъ г. г. народните представители приематъ на първо четене законопроекта за измѣнение закона за опрощаване заемитъ отпущнати на Българската земеделска банка, подъ гаранция на държавата, на военноинвалидитъ, изгубили 100% работоспособностъ, така, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Моля, да се гласува и на второ четене по спешностъ.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Г. министърътъ на вътрешнитъ работи предлага да се гласува законопроектътъ и на второ четене по спешностъ. Които г. г. народни представители приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля секретаря да докладва.

**Секретаръ Ж. Желябовъ (р):** (Чете)

### „ЗАКОНЪ“)

за измѣнение на закона за опрощаване заемитъ, отпущнати отъ Българската земеделска банка, подъ гаранция на държавата, на военноинвалидитъ, изгубили 100% работоспособностъ.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Които отъ г. г. народните представители приематъ заглавието на законопроекта така, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

<sup>\*)</sup> За тезата на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 25.

**Секретарь Ж. Желябовъ (р):** (Чете)

„Членъ единственъ. Чл. чл. 1 и 2 отъ закона за опрощаване на заемитъ, отпущнати отъ Българската земеделска банка, подъ гаранция на държавата, на военнопневидитъ, изгубили 100% работоспособность, добиватъ следната редакция:

„Опрощаватъ се личнитъ заеми, отпущнати отъ българската земеделска банка за съграждане на жилища на всички военнопневидитъ съ изгубена работоспособность 100%“.

**А. Ляпчевъ (д. сг):** Азъ желая да зная, като се опрощаватъ тия заеми, държавата, която е дала гаранцията, ще даде ли на Земеделската банка паритъ?

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Опрощаватъ се.

**А. Ляпчевъ (д. сг):** Опрощаватъ се, но тѣ сж пари, дадени отъ Земеделската банка, както е казано и въ законопроекта. Държавата е дала гаранция за тия заеми, а сега се опрощаватъ. За смѣтка на Земеделската банка ли става това? Значи, държавата трѣбва да намѣри пари въ своя бюджетъ, за да ги плати.

**С. Даскаловъ (з):** Право е.

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Защо?

**А. Ляпчевъ (д. сг):** Този въпросъ повдигамъ, защото, както гласуватъ законопроекта, безъ да предвиждатъ съответния кредитъ за изплащане тия пари на Земеделската банка, не се прави никакво опрощаване.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Има думата г. министърътъ на вътрешнитъ работи.

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Г. г. народни представители! Опрощаватъ се заемитъ на военнопневидитъ, изгубили 100% работоспособность.

**А. Ляпчевъ (д. сг):** Това разбрано.

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Съ законопроекта се опрощаватъ тѣхнитъ задължения, а следъ като имъ се опростятъ, ясно е, какви ще бждатъ задълженията на държавата.

**А. Ляпчевъ (д. сг):** Но това не се предвижда въ законопроекта.

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Държавата ще поеме тия задължения.

**А. Ляпчевъ (д. сг):** Трѣбва въ този законопроектъ да се спомене, че държавата ще предвиди нужния кредитъ за изплащане тия суми, дадени отъ Земеделската банка.

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Такава е презумцията.

**А. Ляпчевъ (д. сг):** По презумция не се разсждава. Това трѣбва да се предвиди като изрично постановление въ законопроекта. Иначе държавата нѣма да направи никакво опрощаване.

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Нѣма абсолютно никаква нужда да се предвижда такова постановление.

**А. Ляпчевъ (д. сг):** Иначе нищо нѣма да опростите.

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Задължението на държавата си остава, и когато ще предвиждаме кредитъ за държавнитъ задължения, ще държимъ смѣтка и за туй задължение. Нѣма абсолютно никаква нужда сега да се предвижда нищо.

**А. Ляпчевъ (д. сг):** Какъ да нѣма нужда? Законопроектътъ ви е непълненъ.

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Законопроектътъ е пъленъ. Задълженията на инвалидитъ ще бждатъ опростени.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** Има думата народниятъ представителъ г. Аврамъ Аврамовъ.

**А. Аврамовъ (з):** Г. г. народни представители! Повдига се въпросъ за опрощаване заемитъ, отпущнати на инвалидитъ отъ Земеделската банка подъ гаранция на държавата. Тия военнопневидитъ сж изгубили 100% своята работоспособность.

**Г. Говедаровъ (д. сг):** Нѣма споръ по това — да имъ се опростятъ.

**А. Аврамовъ (з):** Тѣ сж изгубили всичко.

**А. Ляпчевъ (д. сг):** Това прието.

**Г. Говедаровъ (д. сг):** Нѣма споръ върху това. Отваряшъ отворени врати.

**А. Аврамовъ (з):** Г. Ляпчевъ повдига въпросъ какъ ще се процедира по изплащането на тия заеми. Г. Ляпчевъ! Недейте повдига тукъ този въпросъ.

**А. Ляпчевъ (д. сг):** Е, сега — демагогия!

**А. Аврамовъ (з):** Може би да е станала грѣшка.

**Г. Говедаровъ (д. сг):** А така!

**А. Аврамовъ (з):** . . . а може би и да не е станала. Споредъ мене, нѣма грѣшка. Она, който е внесълъ законопроекта, е обмислялъ много добре, но Вие никога не сте давали гаранция на българския народъ, когато сте го пращали по бойнитъ полета да му вземете здравето . . .

**А. Ляпчевъ (д. сг):** Азъ войни не съмъ водилъ.

**А. Аврамовъ (з):** Вие трѣбва да мълчите.

**А. Ляпчевъ (д. сг):** Азъ войни не съмъ водилъ. Азъ примирие склучихъ.

**А. Аврамовъ (з):** Вие никога не сте мислили за народа. Законодательтъ, който е внесълъ законопроекта, ще ни сезира съ други законопроекти, ако съ този законопроектъ е пропустнато нѣщо, и народното представителство ще го вотира.

**А. Ляпчевъ (д. сг):** И ние искаме да се помогне на ония, на които се опрощаватъ заемитъ, но вие искате да опрощавате безъ да платите на банката. Опрощаване, безъ да платите, не е опрощаване.

**А. Аврамовъ (з):** Ще намѣримъ срѣдства и ще дадемъ.

**А. Ляпчевъ (д. сг):** Значи, пожелание! Значи този законопроектъ е праздна работа.

**А. Аврамовъ (з):** Не е праздна работа, защото законопроектътъ ще се приеме.

**Председателствуващъ Н. Шоповъ:** (Звъни) Моля, г-да. Които приематъ членъ единственъ, както се прочете отъ г. секретаря, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

**Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ:** Предлагамъ, да се вдигне заседанието, а за утрешното заседание да имаме следния дневенъ редъ:

1. Трето четене законопроекта за опрощаване заемитъ, отпущнати отъ Българската земеделска банка, подъ гаранция на държавата на военнопневидитъ, изгубили 100% работоспособность.

2. Първо четене законопроекта за допълнение закона за търговията съ външни платежни срѣдства.

Второ четене законопроектитъ:

3. За измѣнение и допълнение на закона за данъка върху приходитъ.

4. За измѣнение и допълнение на закона за събиране прѣжитъ данъци.

5. Първо четене законопроекта за ограничение на престѣпленията противъ личната и обществена безопасность.



6. Първо четене законопроекта за отпускане безвъзмездно от Главната дирекция на българските държавни железници старото приемно здание гара Хасково (от тъснопътната линия) на благотворителния комитет "Утеха" при Хасковската окръжна постоянна комисия.

7. Разглеждане заявлението на народния представител Асен Бояджиев да му се отпуснат дневните пари за времето, през което е бил задържан в затвора.

Одобрение предложенията:

8. За одобрение постановлението на Министерския съвет относно Дирекцията за закупуване и износ на зърнени храни, взети през 1932 г.

9. За одобрение на подписания в София на 24 юний 1932 г. между България и Германия договор за търговия и мореплаване.

10. За приемане на служба унгарските подданици Янош Хелкерт, Йозеф Шпирек и Сабо Имре и германския подданик Карл Матей.

11. За одобрение постановлението на Министерския съвет: VI-то, взето в заседанието му на 22 септември

1932 г., протокол № 75, и др. по Главната дирекция на трудовата повинност.

Доклади:

12. На комисията по проверка на изборите (старозагорски, новозагорски и горноорховски).

13. На прощитарната комисия.

14. Първо четене предложението за изменение в някои членове от правилника за вътрешния ред на Народното събрание.

Второ четене законопроектите:

15. За етажната собственост.

16. За кариерите.

Председателстващ Н. Шопов: Конто приемат тоя дневен ред, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигам заседанието.

(Вдигнато в 19 ч.)

Подпредседател: Н. ШОПОВ

Секретар: Т. ХР. МЕЧКАРСКИ

Началник на Стенографското отделение: Д. АНТОНОВ